

הארץ
3/5/04

הבימה
התיאטרון הלאומי
התיאטרון המוביל בישראל

"הצגה מצויינת. חוויה טוטאלית"

אירטון

מאת אהרון עזרא

בימוי: רוני ניניו / תפאורה: איתן לוי / תלבושות: סבסלנה ברגר / מוסיקה: שמוליק נויפלד / תאורה: עמיר ברנר
משתתפים: גילה אלמגור, אהרון אלמוג, רבקה גור, תומר בן-דוד, שיר אידלסון

דרמה מעניינת ומגרה

"המחזה כתוב בשפה פיוטית מיוחדת... גילה אלמגור מגישה ביצוע רב עוצמה ועשיר הבעה, שיר אידלסון משכנעת בחפקיד הופי המסכנה. דרמה מעניינת ומגרה" **ידיעות אחרונות**

בשורה של ממש. בראבו

"בשורה של ממש עבור התיאטרון הישראלי. ההצגה נישאת בעיקר על כתפיהם של גילה אלמגור, רבקה גור ואהרון אלמוג. מתחשק לסיים בכראבו!" **גלובס**

הצגה מצויינת

"משחק מצויין של גילה אלמגור ואהרון אלמוג. משחק נפלא של רבקה גור. רוני ניניו התמקד היטב בעבודה עם השחקנים ויצר הצגה מצויינת" **מעריב**

עבודה יוצאת מן הכלל של רוני ניניו

"הצגה מצויינת 'אירטון'. תיאטרון חדש ומקורי" **גליצ**

רגעים מרגשים ואמיתיים

"יש מעט מאד רגעים מרגשים ואמיתיים בתיאטרון כמו הרגע בו גילה אלמגור מגישה לאהרון אלמוג את תרופותיו" **במחנה**

תיאטרון מסקרן ומרשים

"קול כזה לא שומעים כל יום. תיאטרון מסקרן ואפילו מרשים" **העיר**

חוויה טוטאלית

"הצגה נדירה באיכותה, יצרית ופיוטית. חוויה טוטאלית" **צפון העיר**

מגזר חליון

אולם מסקין: 31 במאי, 20, 21, 22, 23, 29, 30 ביוני

קופת הבימה: 620777, 03-6295555 מנויים: 1-800-22-4161

אתמול

הצגה

אותו ואת אחותו

תיאטרון הבימה מעלה "ארטון" מאת אהרון עזרא. בימוי: חני ניניו. תפאורה: איתן לוי. תלבושות: סבטלנה ברגר. מוסיקה: שמוליק נויפלד. תאורה: עמיר ברנר

המחזה של אהרון עזרא מתרחש בתוך משפחה דיספונקציונלית שכאילו רובצת עליה קללה מסתורית: האב, מנו (אהרן אלמוג בשר" טוט מוקפד, המספק להצגה את האלמנטים הקומיים) לקוי בנפשו, אשתו (גילה אלמגור - תפקיד גדול מן החיים, טרגי וארצי, מין גלגול של דמות האם המרירה והמרה של לורקה) שונאת אותו, מפקדת ממנו ורואגת לו; היא מתעבת ואוהבת את אמה הקשישה (רבקה גור), ואוהבת אמה מטפחת את הבן ארטון (תומר בךדוד) שכר תב על חייהם לתיאטרון, ומאוהבת באחותו הופי (שיר אידלסון, התג' למות התקווה והיופי), אולי היחידה שמסוגלת לפרוץ את מעגל המצוקה והעיוות הפנים משפחתי, שבו גילוי העריות גלוי כל כך. בדרך כלל זוכות עלילות כאלה בתיאטרון הישראלי לעיצוב המחקה מציאות ממעמד סוציאקונומי נמוך, רצוף עגה ישראלית. אהרן עזרא, בשפה רלה של מלים פשוטות, באמצעות תחביר הממך קם את הפועל בראשית המשפט או סופו, יוצר סגנון המחייב את השחקנים להתייחס לשפה כאל ממשות בעלת קיום משלה ולא חיקוי יום-יומי גרידא, ומחייב את הצופים להקשבה אחרת, דרוכה, המרמזת לחידתיות שאינה מתפענחת בקלות, למה שנהוג לכנות פיוט, כאילו הדמויות באמת כותבות את חייהן.

איתן לוי יצר להצגה מסגרת אמינה של פנים, שברגע הנכון חושפת מסגרת חיצונית, כאילו מעולם אחר, ודוני ניניו היטיב להדריך את שחקניו במציאת הריאליה הכואבת מאחורי הטקסט הכמרסגפני. אינני משוכנע שה"קודה" אחרי השיא הדרמטי, המר- גישה את היות האירוע כולו תיאטרון (בהשפעה ברורה של צ'כוב) מוסיפה, אבל אין ספק שההצגה מצליחה להפוך מלודרמה לכמעט טרגדיה, וזה הישג שאין לזלזל בו.

מיכאל הנדלזלץ

תיאטרון / אורי אילון

קם יורש ללוין ואלוני

"ארטון", "הבימה", מאת: אהרון עזרא, בימוי: רוני ניניו, משחק: רבקה גור, גילה אלמגור, אהרון אלמוג, תומר בן-דוד, שיר אידלסון

מאז מותם של ניסים אלוני וחנוך לוין לפני כ-5 שנים אני הולך לתיאטרון הישראלי בציפייה ליורש. בתום כל הצגה אני מהרהר האם ייתכן שפסקה צמיחתם של מחזאים עבריים גדולים. והנה - אהרון עזרא, ש"ארטון" הוא מחזה הביכורים שלו, מהווה בשורה של ממש עבור התיאטרון הישראלי. ארטון (תומר בן-דוד) השתקן כותב מחזה על אהבתו ומשיכתו לאחותו הופי (שירי אידלסון). כמו סרטו החדש של ברנדו ברטולוצ'י "החולמים", גילוי העריות בין האחים

(אחים ואחיות) זוכה בהצגה לגייעה קלה בלבד המרמזת אולי על הבעייתיות שעדיין מלווה את העיסוק בנושא. המשמעות של הקשר המורכב בין האחים איננה מפותחת דיו וודאי שאיננה פתורה, אלא שגילוי העריות הוא רק פרט בכלא הפיזי והנפשי בו מוחזקות הדמויות. ההצגה אם כן נישאת בעיקר על כתפיהם של הקאסט המבוגר הכולל את גילה אלמגור בתפקיד האם באדלה, רבקה גור בתפקיד הסבתא מאמנה ואהרון אלמוג בתפקיד האב מנו.

כל אחד מהשלושה משכיל להציג דמות מרובדת שהשפה הגבוהה שבפיה איננה מטשטשת את המי עמד הסוציו-אקונומי הנמוך שלה ואת דלות הגירויים החיצוניים שבחיה.

גילה אלמגור מוכיחה על הבמה שפרס ישראל שזכתה בו לפני שבעות אחדים, קטן עליה. כשהיא שואלת את בתה "דלתות של בית סוהר ולך יש מפתחות!" היא מוכיח שהיא את תפקידה כאם ברנדה בהצגה "בית ברנדה אלבה", אלא שכאן היא מציגה דמות מורכבת ושלמה הרבה יותר.

רבקה גור שמשחקת את אמה מבליטה את הצביעות שבאהבת האל הבאה על חשבון אהבת האדם.

לצד מסירותה לאלוהים שלמעשה לא באה לידי ביטוי באורח חייה, יחסה לכדה ארטון אליו היא מכורה ממש מעלה תהיות בדבר הגבולות שבאהבה בתוך המשפחה.

אך מעל כולם מתבלט אהרון אלמוג שכאילו נולד לדבר בשפתו של המי חזאי אהרון עזרא. אלמוג מכניס איתו לבמה איכויות קומיות שמשתלבות היטב גם במונולוג הדרמטי החותם את ההצגה שהוא מניפסט מרהיב על היחסים בין הקהל לדמויות בעולם התיאטרון.

תורמים לשלמות הבימתית גם התפאורה של איתן לוי שמהווה נדבך נוסף בתחושה שהמחזה מתרחש בשום מקום שהוא כל מקום, והתאורה של עמיר ברנר שמזכירה את מימד המחזה בתוך המחזה. המוסיקה של שמוליק ניפולד מתאימה יותר לקולנוע ולעיתים אף פוגמת בדרמה שעל הבמה בשל מניפולציות.

על כל אלה מנצח הבמאי רוני ניניו שבתבונה וברגישות החזיק את רגלי ההצגה על הקרקע בעוד לשונה פורחת לגבהים חדשים. הבימוי של ניניו מדליק את התיאטרון לכניסה בנימוני המציאות. רון הנימוני הגדול לחמוה

- עזרא מצליח ליצור תיאטרון שהוא גדול מהחיים וצנוע בעת ובעונה אחת. עזרא ציין בתוכנייה את פנחס שדה ונתן אלתרמן. המחזה שכתב מוזכר את פיוט האומללות של שדה ואת עושר השפה שברא אלתרמן

10/5/04 - 28 א' -

ת | י | ק | ר | ת

היאטרון / אליקים ירון

להביא את המחזה לידי גמר

"ארטון", ב"הבימה"

זה מחזהו הראשון של כותב לא צעיר בשם אהרון עזרא. בוודאי ניסיון מעניין, אבל כהחלט גם יצירה של בוסר.

בלשון ניכר אמנם מאמץ פיוטי מסוים, אך בו בזמן הוא גם מלאכותי במקצת, בשל איזו מניירה של היפוך תחבירי ("אותך אהבת"). מה שלא בהכרח עולה בקנה אחד עם המאמץ הזה היא העובדה הברורה שזה בעצם מחזה ריאליסטי, שבמרכזו גילוי עריות של אח ואחות. האחות עומדת לה תחתן. איך מגיב האח? לפי התוכנייה הוא "נקלע למצוקה קיומית". צר לי, אבל לזה אין כמעט זכר בטקסט ועוד פחות מזה במשחקו של השחקן הצעיר תומר בן-דוד.

בכלל, הנפשות אינן מעוצבות עד הסוף. הדבר נולט בעיקר בתפקידה של הסבתא, שרק משחקה הנפלא של רבקה גור מקנה לו משמעות ומשלים אותו. גם בדמות האם יש לא מעט סתמיות, אבל, שוב, משחקה המצוין של גילה אלמגור יוצר את הרמות ומביא אותה לידי גמר. בתמונה שבה היא מקוננת שלא ידעה אהבה, היא גם מרגשת כמיוחד. אז מה אם היא נעלמת מהבמה מבלי להבין מדוע (התאבדות? המחזה לא ממש מכין אותנו לזה). וכך גם משחקו המצוין של אהרון אלמוג יוצר רמות חיוניות, כמעט יש מאין. שיר אידלסון, הבת, מביאה איתה לבמה כנות וחן, אבל כאלה אין די כרי להשלים רמות שנכתבה ברמה של טיוטה.

עיקר שבחו של הבמאי, רוני ניניו, שיצר מסכת קוהרנטית מכל הדברים הלא מוגמרים וגם התמקד היטב בעבודה עם השחקנים ויצר הצגה מצוינת. גם עיצוב הבמה של איתן לוי יצר משמעות שהיא מעבר למה שהמחזה תובע, בעיצוב אסתי טי מאוד (העץ המקסים מבעד לחלון), ובאותה שעה גם חלל מצוין. בסך-הכל, נראה לי, לא רק שההצגה עולה בהרבה על המחזה הלא-מוגמר, אלא שבמונחים רבים היא גם מביאה אותו לידי גמר.